

OOK IN SJKI WERKT DE DIENST INTENSIEVE ZORGEN ACTIEF MEE AAN ORGAANDONATIE.

België is op heden koploper als we het aantal donaties per inwoner beschouwen, maar helaas blijft de vraag naar organen groter dan het aanbod.

Jaarlijkse krijgen ongeveer een 750-tal patiënten in België een nieuw leven door orgaantransplantatie. Ook in ons ziekenhuis dragen wij, als dienst Intensieve zorg, hier actief toe bij dankzij onze jarenlange samenwerking met het transplantcentrum van UZ Gent. Zo werden er in de voorbije 2 jaar maar liefst 8 verschillende personen geholpen dankzij orgaantransplantatie waarbij deze organen vanuit SJKI werden aangeleverd. België is op heden koploper als we het aantal donaties per inwoner beschouwen, maar helaas blijft de vraag naar organen groter dan het aanbod. Vooral de gemiddelde wachttijd voor een nier is erg lang geworden (twee tot vier jaar).

Welke organen komen in aanmerking voor transplantatie?

Momenteel kunnen van één donor zes verschillende organen worden getransplanteerd: nieren, lever, longen, pancreas, hart en dunne darm. Organen die eenmaal uitgenomen zijn, kunnen maar beperkte tijd buiten het lichaam worden bewaard. Bij hart- en longdonatie mag het proces vanaf donatie tot transplantatie niet langer duren dan 3 tot 5 uur. Voor een lever geldt maximaal 12 uur, voor nieren kan dat tot 24 uur oplopen. Medische apparaten kunnen ervoor zorgen dat er zuurstof in het bloed zit zodat de organen blijven werken.

Welke types donoren zijn er?

1.LEVENDE DONOREN: Levende donoren zijn personen die cellen, weefsels of organen afstaan waarbij verwacht wordt dat de donatie geen negatieve gevolgen zal hebben voor de gezondheid van de donor op langere termijn. Voorbeelden hiervan zijn onder andere beenmerg-, stamcel- of niertransplantatie.

2.OVERLEDEN DONOREN: Bij een donatie na de dood zijn er twee mogelijkheden. Ofwel heeft de donor een hartstilstand (harddode donoren of 'donation after circulatory death' (DCD)) ofwel is hij hersendood (donation after brain death (DBD)). Het feit dat men de dood kan vaststellen op basis van twee verschillende criteria kan tot enige verwarring leiden. Ook het proces van orgaandonatie na circulatoire dood verschilt van donatie na hersendood.

-Hartdode donoren (DCD donoren): concreet worden hierin 4 categorieën onderscheiden, afhankelijk of de hartstilstand plots/onverwacht opgetreden is of te verwachten is. In ons ziekenhuis gaat het meestal om patiënten met een fatale, onomkeerbare aandoening, die afhankelijk is van ondersteunende therapie van de vitale organen. Hieronder verstaan we een fataal hersenletsel van diverse oorsprong of terminale degeneratieve aandoeningen.

- Deze patiënten zijn niet hersendood en evolutie naar hersendood wordt niet verwacht. Bij deze patiënten bestaat de intentie om de vitale supportieve therapie te stoppen omwille van medische uitzichtloosheid en nutteloosheid van elke verdergezette behandeling. Na het stopzetten van therapie verwacht men een spoedig overlijden. Essentieel is dat de beslissing genomen wordt voor en onafhankelijk van de optie tot orgaandonatie.

-Hersendode donoren (DBD donoren): Hersendood kan optreden na bijvoorbeeld een ongeval of een hersenbloeding. De hersenen zijn afgestorven, een toestand die onomkeerbaar is en binnen een paar uur of dagen tot een hartstilstand leidt. Bij hersendood kunnen de andere organen tijdelijk nog werken. Om orgaandonatie mogelijk te maken, wordt de ademhaling kunstmatig ondersteund.

Hersendood is dus eigenlijk de totale en onomkeerbare stopzetting van de hersenfuncties, gekoppeld aan de vernietiging van de volledige hersenen.

Procedure bij orgaandonatie

Organen en weefsels mogen worden weggenomen bij elke overleden Belg die in het bevolkingsregister is ingeschreven, behalve wanneer tegen deze wegneming op een geldige wijze verzet werd geuit. De procedure die gevolgd wordt, kan sterk verschillen naargelang de categorie waarin de overleden donor wordt onderverdeeld. Er wordt rekening gehouden met de omstandigheden en de plaats van het overlijden, de zorg voor de donor, de preservatie van de organen, de voorbereiding, de chirurgische benadering van de orgaanuitname, de resultaten van de transplantatie en de logistieke organisatie.

Uitname van de organen

"Prelevatie" is de medische term die gebruikt wordt om de operatie te omschrijven waarbij organen uit het lichaam van een donor worden verwijderd, om ze daarna te kunnen transplanteren bij de ontvanger.

In het geval van hersendood, blijft het hart kloppen en heeft het medische team tijd om de organen uit te nemen. Hierbij worden de organen in het lichaam van de overledene geïnspecteerd en voorbereid om uitgespoeld te worden met een koude bewaaroplossing. Daarna worden de organen uitgenomen, verpakt en op koude temperatuur getransporteerd naar het ziekenhuis van de ontvanger.

Bij hartdode donoren klopt het hart niet meer en moet het medische team zich haasten om de organen snel uit te nemen en te beschermen tegen zuurstoftekort. Aan de uitname van organen gaat altijd de hartstilstand vooraf. Nadien kan de uitnameprocedure starten.

Wie kan donor zijn?

Iedereen kan donor zijn, er staat geen leeftijdsgrens op. Op het moment van het overlijden zal er in overleg met de artsen bekeken worden welke organen bruikbaar zijn voor transplantatie. Belangrijk daarbij zijn de functie van de organen, de huidige situatie en de medische voorgeschiedenis van de patiënt. Zo is de oudste hartdonor 64 jaar en de oudste leverdonor 91 jaar.

Sinds een wetswijziging in 2007 voorziet de wet dat nabestaanden zich niet uitdrukkelijk kunnen verzetten. Als de familie zich toch verzet, kunnen de artsen dit verzet naast zich neerleggen, maar het ook eerbiedigen. Let wel, de familie kan de artsen wijzen op het informeel uitgedrukte verzet van de overledene voor zover zij beschikt over een tastbaar bewijs daarvan. Duidelijke en open communicatie met de verwanten is dus heel belangrijk.

Hoe kan ik mij als orgaandonor laten registreren?

De procedure om je als donor op te geven is heel eenvoudig. Je meldt je gewoon aan bij de dienst bevolking van je gemeentehuis/stadhuis. Daar hebben ze een formulier 'de verklaring van wilsuitdrukking' ter beschikking waarop je je keuze voor orgaandonatie kan laten vastleggen. Sinds juli 2020 kan dit ook online via het portaal mijngezondheid.be.

Je keuze wordt dan opgenomen in het Rijksregister. Dat is belangrijk, want de transplantatiecoördinator raadpleegt het Rijksregister altijd wanneer een slachtoffer hersendood is, om na te gaan of de overledene donor is of niet.

Eurotransplant

De transplantatiecoördinator (bij ons ziekenhuis is deze verbonden aan het UZ Gent) werkt samen met Eurotransplant. Eurotransplant is een vzw die in 1968 is opgericht aan de universiteit van Leiden (Nederland). De voornaamste taak van Eurotransplant is het coördineren van de uitwisseling van organen voor transplantatie in de landen die met deze organisatie samenwerken (België, Nederland, Luxemburg, Duitsland, Hongarije, Kroatië, Oostenrijk en Slovenië).

Alle mensen uit die landen die een orgaan nodig hebben, worden ingeschreven op centrale lijsten. Organen die beschikbaar komen uit de samenwerkende landen worden aan de hand van die lijsten verdeeld.

Net als ongeveer 400.000 andere Belgen staan wij geregistreerd als orgaandonor. Het geeft op een bepaalde manier voldoening om te weten dat we met orgaandonatie een tweede leven kunnen schenken aan anderen.

Registreer je vandaag nog online via mijngezondheid.be.

Dr. Vanden Daelen, dr. Persyn, dr. Beyls, anesthesisten

